

PEDAGOGICKÁ FAKULTA
Masarykova univerzita

Provoz obchodu a služeb

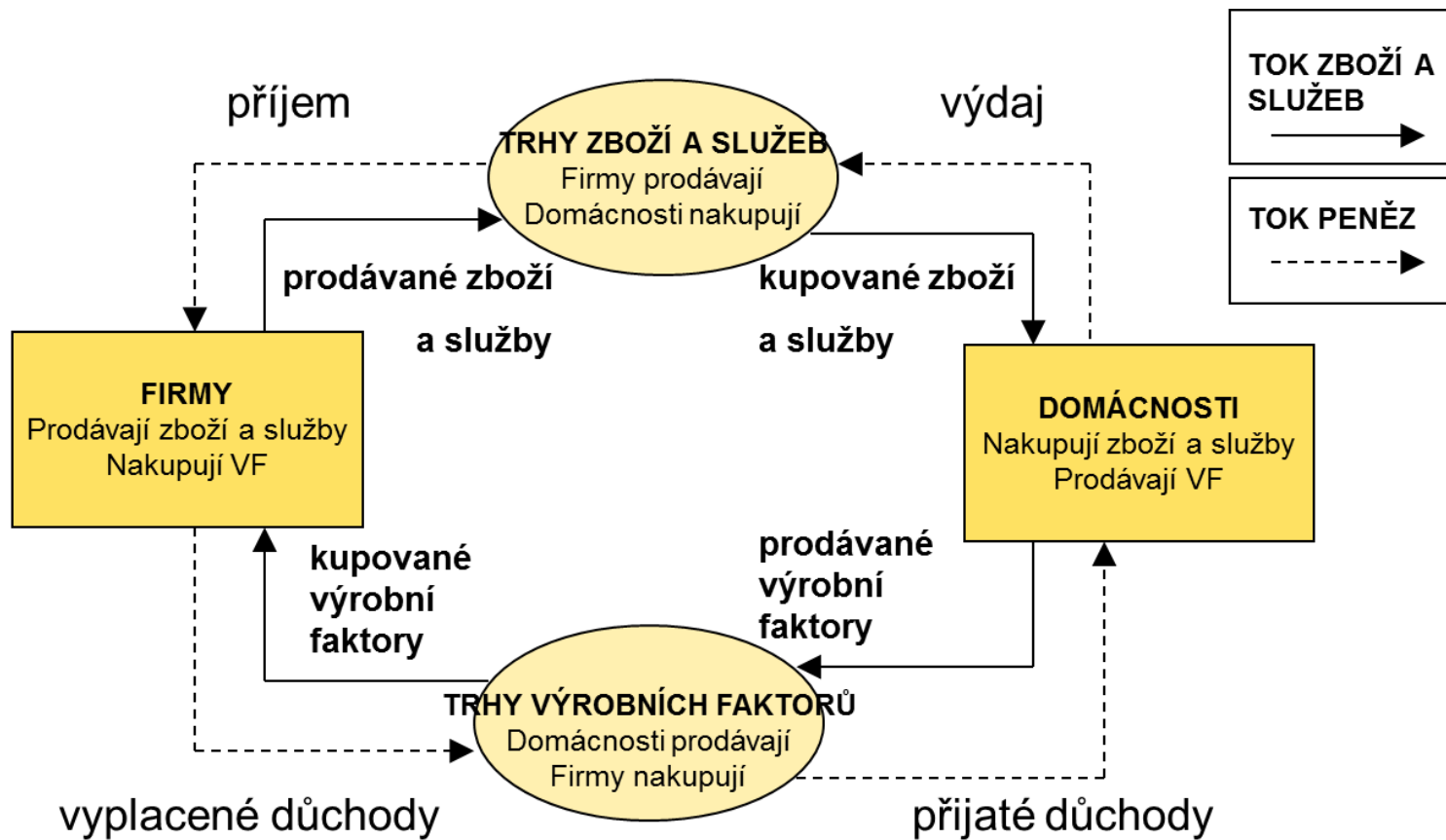
jaro 2019

Historie trhu

■ TRH

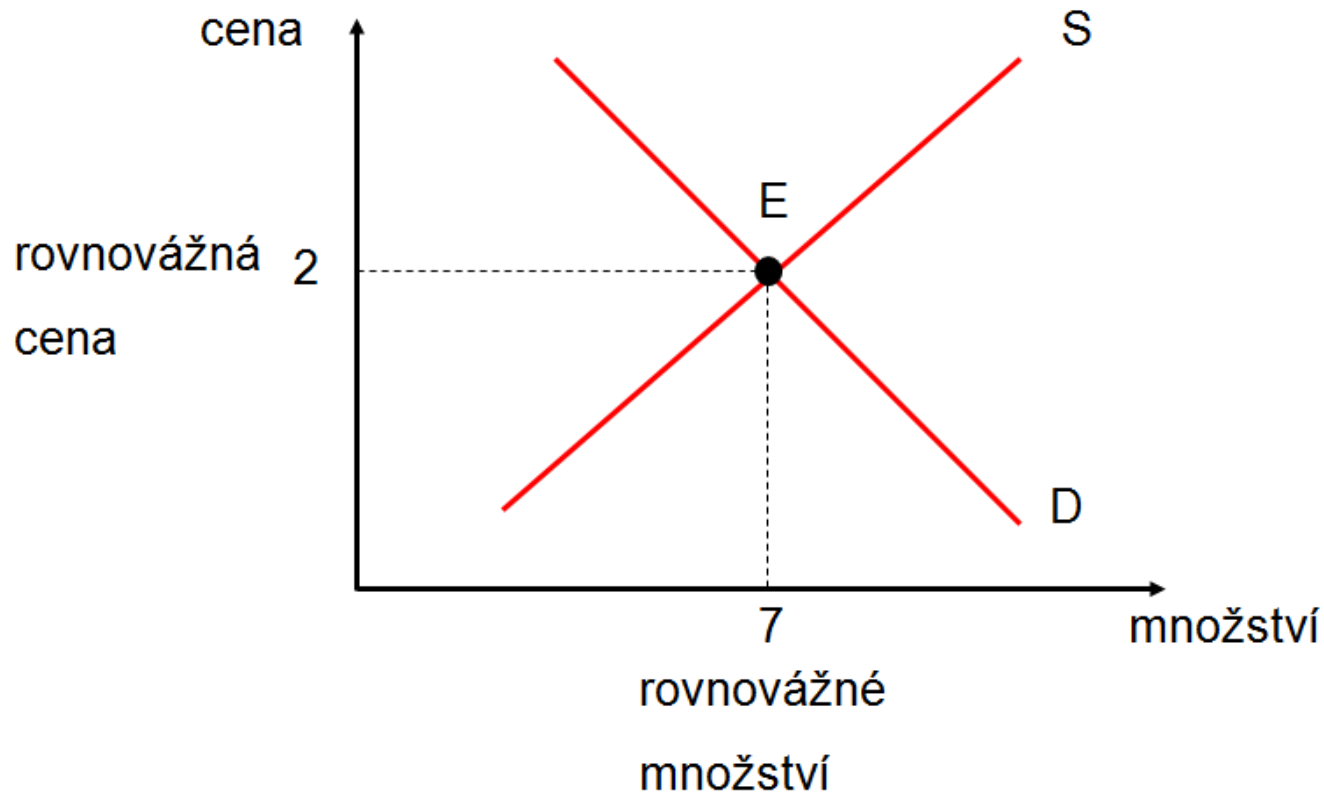
- ✓ je oblast ekonomiky, kde dochází k střetu nabídky a poptávky; ke směně statků, zprostředkovanou penězi
- ✓ je nejdokonalejším regulátorem a stimulatorem ekonomického rozvoje = optimální alokace zdrojů
- ✓ zdroje = výrobní faktory (strana nabídky)
(EKON: práce; půda; kapitál / PH: práce, majetek, materiál)
- ✓ potřeby = nedostatek na straně spotřeby
(Maslowova pyramida potřeb...)

Historie trhu

Historie trhu

Rovnováha na trhu statků (výrobků a služeb)

Historie trhu

■ TRH

- ✓ soběstačná hospodářství domácnosti (společnost lovců a sběračů)
- ✓ dělba práce
  - ❖ *specializace na určité druhy statků*
  - ❖ *základ pro růst významu směny*
- ✓ peníze
  - ❖ *prostředek směny*
  - ❖ *vznik u Féničanů;, bankovky v Číně*
  - ❖ *rozvoj bank a finančního sektoru ve středověku*

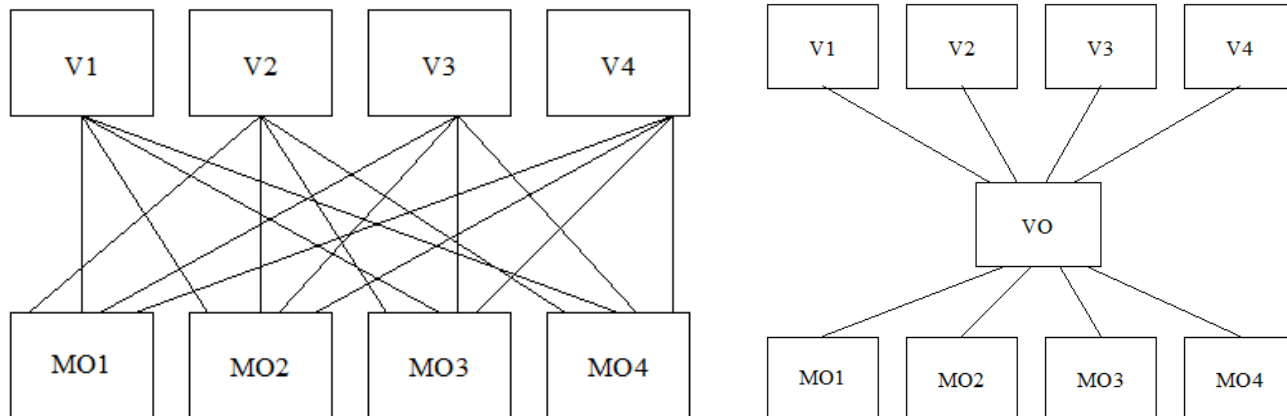
Historie trhu

■ TRH

- ✓ dělba práce na mezinárodní úrovni
  - ❖ vznik *mezinárodního obchodu*
  - ❖ *absolutní výhoda (A. Smith); komparativní výhoda (D. Ricardo)*
- ✓ hospodářský systém
  - ❖ *centrálně plánovaný systém*
  - ❖ *tržní systém*
- ✓ tržní struktury
  - ❖ *uspořádání vztahů mezi nabídkou a poptávkou*
  - ❖ *dokonalá konkurence; oligopol; monopol; monopolistická konk.*

Obchod

- prostředník ekonomických transakcí
  - ✓ výhodnost obchodu jako prostředníka = efektivita transakcí
  - ✓ barterový obchod vs. obchod prostřednictvím trhu

Snížení počtu vzájemných vazeb (efektivnější transakce/nížší náklady)

Obchod

- **Důvody vedoucí k obchodu**
- Země spolu navzájem obchodují:
  - ✓ aby získaly produkty, které nemůžou vyrobit ve své vlastní zemi
  - ✓ aby získaly produkty, které jsou velmi drahé při výrobě v jejich vlastní zemi
  - ✓ aby zvýšily rozmanitost zboží dostupné v jejich zemi
  - ✓ aby sestavily dobré vztahy s ostatními zeměmi na způsobu dávat a brát, tzn. dovoz a vývoz
  - ✓ aby vytvořily pracovní místa výrobou zboží, které se vyváží.

Obchod

- **Překážky obchodu**
- Země sledují ochranářské zájmy:
  - ✓ chrání svá vlastní odvětví.
Odvětví se rozvíjí dlouho a zahrnuje značné investice
  - ✓ omezují dovoz, aby chránily firmy a zaměstnanost.
Také chrání odvětví, aby zachovaly způsob života.
  - ✓ obchodní omezení se používají na ochranu nových nebo 'nerozvinutých' odvětví.
  - ✓ omezují vývoz strategického zboží, např. základních zdrojů energie, paliva, materiálu a obranného zboží.

Obchod

■ Typy bariér

✓ Dovozní cla (tarify)

Dovozní clo je daň. Cena zdaněné komodity bude vyšší uvnitř zdaňované země - plnou částkou cla plus dopravní náklady - než na světovém trhu.

✓ Dotace

Dotace je opakem dovozní daně. Stát může dotovat domácí výrobce tím, že jim poskytuje sumu peněz podle toho jak mnoho vyrábí. To dává domácím výrobkům výhodu v konkurenci s dovozem.

✓ Kvóty

Dovozní kvóta ustanovuje max. množství - ne cenu - komodity, která může být dovážena během daného období. Např. EU uvalila kvóty na dovoz japonských automobilů.

Vymezení základních pojmů

Zboží

- ✓ Produkt (= výrobek nebo služba), který prochází trhem (směnou)

Výrobek

- ✓ vzniká výrobou, sběrem a pěstováním, lovem a chovem (zemědělství, lesnictví, myslivost, rybolov...), dobýváním energetických a ostatních surovin, výstavbou, úpravami...

Služba

- ✓ ekonomická činnost, jejíž výsledkem jsou hmotné a nehmotné užité efekty

Vymezení základních pojmů

Sortiment

- ✓ utříděný seznam zboží podle určitého klasifikačního hlediska

Šířka sortimentu

- ✓ určitý počet zastoupených tříd spotřebního zboží

Hloubka sortimentu

- ✓ četnost zastoupení jednotlivých druhů, položek a podpoložek zboží

Specializace vs. Despecializace (Univerzalizace)

Definice obchodu

■ jako činnost

- ✓ nejširší / nejobsáhlejší pojetí
- ✓ Specifická ekonomická činnost, jejímž prostřednictvím se uskutečňuje prodej a koupě zboží a poskytnutých služeb za peníze.
- ✓ Do obchodu zařazujeme všechny činnosti spojené s nabídkou a poptávkou uskutečňované mezi prodávajícím a kupujícím, které vedou k realizaci sjednané transakce za předem dohodnutých podmínek.

■ institucionální pojetí

- ✓ subjekty zabývající se obchodem
- ✓ nejužší pojetí
= instituce kupující fyzické zboží za účelem jeho prodeje bez další úpravy

Definice obchodu

- **B2C** (Business to Customer)
= obchod spotřebním zbožím / koncový zákazník
- **B2B** (Business to Business)
= obchod zbožím pro další podnikání
- **Vnitřní obchod**
= obchod na celostátním a regionálním trhu
- **Zahraniční obchod**
= obchod přes hranice (export & import)
- **Mezinárodní obchod**
= obchod ve více zemích (kontinent & celý svět)

Funkce obchodu

- **Transformační** - *Přeměna výrobního (dodavatelského) sortimentu na sortiment obchodní (odběratelský), odpovídající potřebám a nákupním zvyklostem zákazníků - např. velkoobchod potravinami má 60 dodavatelů a 300 odběratelů, kteří odebírají celý sortiment nebo jeho značnou část. Obchod zajišťuje přiměřený rozsah sortimentu - hluboký nebo široký.*
- **Zprostředkovací** - *Překonání rozdílů mezi místem výroby (dodavatelem) a místem prodeje (odběratelem) - obchod zajišťuje prodej zboží na potřebném místě nebo jeho dodávku na toto místo.*
- **Časová** - *Překonání rozdílů mezi časem výroby a časem nákupu zboží - obchod zajišťuje pohotovost prodeje či dodávek a musí proto držet určitý rozsah zásob.*

Funkce obchodu

- **Zásobovací** - *Zajišťování množství a kvality prodávaného zboží* - to neznamena prohlídku všeho zboží a vlastní kontrolní laboratoře pro kvalitativní přejímku. Důležitý je však správný výběr dodavatele, rychlé vyřizování reklamací a podle jejich rozsahu případná promptní výměna dodavatele.
- **Iniciativní** - *Iniciativní ovlivňování výroby* co do sortimentu, času, místa a množství a ovlivňování *poptávky* (marketing).
- **Zajišťovací** - *Zajišťování racionálních zásobovacích cest* s cílem snížení prodejní ceny ve vztahu k úrovni zásobování (logistika).
- **Platební** - *Zajišťování včasné úhrady dodavatelům*. Význam této funkce je u nás plně docenitelný až v současném období výrazné zadluženosti řady obchodních i výrobních organizací.

Právní formy obchodních společností

- **podnikem** (závod) se rozumí soubor hmotných, osobních a nehmotných složek podnikání
- **podnikáním** se rozumí soustavná činnost prováděná podnikatelem samostatně, pod vlastním jménem a na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku
- **POZOR!!! Nová právní úprava**
  - ✓ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
  - ✓ Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)

Podnik jednotlivce (OSVČ)

- podnikatelský subjekt vlastněný jedinou fyzickou osobou
- **výhody:**
  - ✓ *snadnost a nízké náklady založení*
  - ✓ *volné disponování se ziskem*
  - ✓ *flexibilita*
  - ✓ *daňová výhoda*
  - ✓ *utajení obchodního tajemství*
- **nevýhody:**
  - ✓ *neomezené ručení*
  - ✓ *existence podniku spojena s konkrétním vlastníkem*
  - ✓ *limitovaná schopnost získání úvěru*
  - ✓ *omezené podnikatelské zkušenosti a znalosti*
  - ✓ *nedostatek příležitostí pro zaměstnance*

Osobní společnosti

- jsou zakládány a vlastněny **dvěma nebo více společníky**
- vytváří vhodnější podmínky pro získávání kapitálu i pro překonávání kvalifikační omezenosti podnikatele
- nevýhodou společností je závislost jejich úspěšné existence na vzájemných vztazích mezi společníky
- existují dvě formy osobních společností:
  - ✓ veřejná obchodní společnost (v.o.s.)
  - ✓ komanditní společnost (k.s.)

Kapitálové společnosti

- společníci se podílejí se na podnikání společnosti kapitálově, předem určeným vkladem
- společníci ručí za závazky vzniklé hospodářskou činností společnosti jen do výše svého nesplaceného vkladu
- existují dvě formy kapitálových společností:
  - ✓ společnost s ručením omezeným (s.r.o.)
  - ✓ akciovou společností (a.s.)

PEDAGOGICKÁ FAKULTA
Masarykova univerzita

Děkuji za pozornost!

Příjemný zbytek dne!